

Kaikkien turvaaja, kaikkina aikoina

Poliisin vastuullisuusraportti 2021

Olemme poliisissa sitoutuneet edistämään YK:n Kestävän kehityksen tavoiteohjelman (Agenda 2030) toteutumista. Valitsimme ohjelman tavoitteista ne, joihin voimme parhaiten vaikuttaa omilla käytännön toimillamme.

Tavoitteemme ovat:

- 4 Hyvä koulutus
- 5 Sukupuolten tasa-arvo
- 10 Eriarvoisuuden vähentäminen
- 12 Vastuullista kuluttamista
- 13 Ilmastotekoja
- 16 Rauha, oikeudenmukaisuus ja hyvä hallinto

Poliisin ensimmäinen vastuullisuusraportti kertoo, miten olemme tavoitteissamme onnistuneet.

Sisällys

1. Johdon katsaus	4
2. Poliisin tehtävänä on taata turva jokaiselle	5
3. Oikeudenmukainen ja palveleva poliisi	6
4. Osaava poliisi	9
5. Kaikkien poliisi	13
6. Vastuullista kuluttamista ja ilmastotekoja	15
7. Raportin laadintatapa	17
Liitetaulukot	18

1. Johdon katsaus

Takana on kaksi koronapandemiavuotta. Pandemia on ajanut myös poliisin uudelaisiin työ- ja johtamistapoihin, joiden keskiössä on ollut henkilöstön jaksamisesta ja työhyvinvoinnista huolehtiminen pitkään jatkuneen etätöiden ja resurssitilanteen haasteissa. Vallitsevasta tilanteesta huolimatta vuoden 2021 toiminnalliset tulostavoitteet saavutettiin kokonaisuutena arvioiden hyvin. [Poliisihallituksen tilinpäätös ja toimintakertomus 2021 \(pdf\)](#) on luettavissa kokonaisuudessaan poliisin verkkosivuilla.

Poliisin vastuullisuuden osalta suunnittelua ja johtamista kehitettiin merkittävästi vuosien 2020 ja 2021 aikana. Poliisi on sitoutunut sisäministeriön kestävän kehityksen sitoumuksen tavoitteisiin sekä toimenpiteisiin, ja tukee näitä poliisin kestävän kehityksen sitoumuksella (julkaistu 2022). Lisäksi Poliisiammattikorkeakoulu julkaisi oman kestävän kehityksen sitoumuksensa vuonna 2021. Poliisiammattikorkeakoulun kestävän kehityksen sitoumus palkittiin yhtenä parhaana vuonna 2021 tehtynä kestävän kehityksen sitoumuksena. Molemmat sitoumukset ovat luettavissa [Sitoumus2050-verkkopalvelussa](#).

Vastuullisuus ja vastuullisuuden kehittäminen kattaa poliisissa niin taloudellisen, ekologisen kuin sosiaalisen vastuullisuuden. Suunnittelu- ja kehittämistyössä poliisi hyödyntää omia kestävän kehityksen sitoumuksiaan, poliisin hiilijalanjäljen pienentämisen tiekarttaa sekä vastuullisuusraportointia.

Tämä vastuullisuusraportti on poliisin ensimmäinen valtakunnallinen vastuullisuusraportti. Valtakunnallisen vastuullisuusraportin lisäksi Hämeen poliisilaitos on laatinut oman vastuullisuusraporttinsa poliisilaitoksen toiminnan kehittämisen tueksi. Lisäksi vastuullisuutta kehitetään yhdessä muiden viranomaisten kanssa sekä kansallisesti että kansainvälisesti.

Sovitamme vuoden 2022 vastuullisuusustyön toimenpiteemme rahoituksen ja resurssien mukaisesti. Keskeisenä toimenpiteenä on muiden ohella poliisin henkilöstön kouluttaminen vastuullisuuden edistämiseen poliisin toiminnassa useassa eri aihepiirissä.

Poliisiylijohtaja
Seppo Kolehmainen

Kuva: Mika Hakkarainen

2.

Poliisin tehtävänä on taata turva jokaiselle

Poliisi on sisäministeriön alainen sisäisen turvallisuuden toimija. Poliisin tehtävä on varmistaa ihmisten ja ympäristön turvallisuus kaikissa tilanteissa ja kaikkina aikoina. Poliisi ennalta estää ja selvittää rikoksia sekä saattaa ne syyteharkintaan.

Poliisi koostuu 14 virastosta. Poliisihallitus johtaa ja ohjaa operatiivista poliisitoimintaa. Paikallispoliisin muodostavat 11 poliisilaitosta. Paikallispoliisin palveluverkko muodostuu pääpoliisiasemasta, poliisiasemista ja muista palvelupisteistä. Poliisin valtakunnallisia yksiköitä ovat Keskusrikospoliisi (KRP) ja Poliisiammattikorkeakoulu (Polamk).

Meillä työskenteli vuonna 2021 noin 10 000 asiantuntijaa, joista noin 7 400 on poliiseja. Naisten osuus oli koko poliisin henkilöstöstä 31 prosenttia ([taulukko 4](#)).

Vastuullisuus syntyy arkipäivän tilanteissa

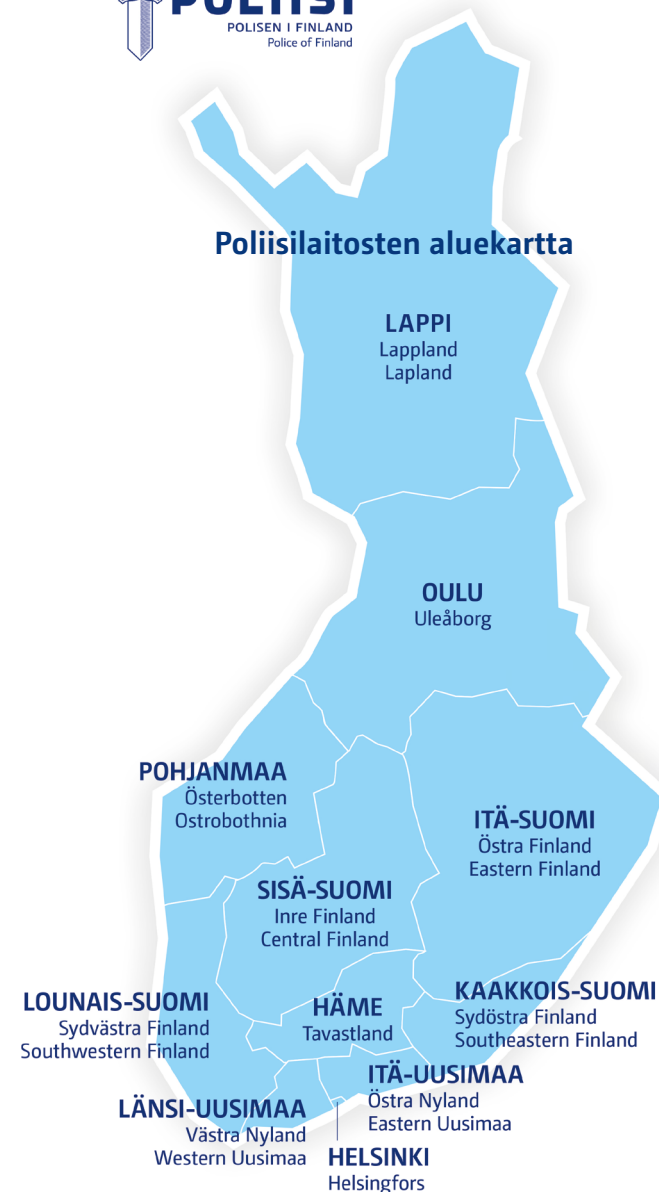
Vastuullisuus on kytketty kaikkeen toimintaamme ja painottuu etenkin sosiaaliseen kestävyteen. Se on julkaistu poliisin strategiassa, jonka mukaisesti poliisi haluaa olla kaikkien turvaaja, kaikkina aikoina. Osa vastuullisuuden toimenpiteistämme pohjautuu suoraan poliisin arvoihin, jotka ovat palvelu, oikeudenmukaisuus, osaaminen ja henkilöstön hyvinvointi.

Poliisin kestävä kehityksen sitoumus tukee poliisin strategiaa, jonka mukaan kehitämme palveluitamme huomioiden eri asiakasryhmien tarpeet sekä kestävä kehityksen ja turvallisuuden näkökulmat. Työtä teemme yhdessä sidosryhmiemme kanssa.

Poliisissa ei ole erillistä vastuullisuuspäällikköä tai -osastoa. Poliisin valtakunnallista vastuullisuuskokonaisuutta ohjaa Poliisihallitus, joka perustaa vuoden 2022 aikana poliisin vastuullisuusverkoston. Se koostuu kaikkien poliisin virastojen edustajista. Vastuullisuustavoitteemme olemme määritelleet yhdessä henkilöstömme ja opiskelijoidemme kanssa ja ilmaisemme ne kestävä kehityksen toimenpidesitoumuksissa.

Arvioimme kestävyttä ja vastuullisuutta monenlaisilla menetelmillä, kuten hiilijalanjälkilaskennalla ja erilaisilla arvioinneilla ja tarkastuksilla. Osa menettelyistä on poliisin sisäisiä ja osa ulkoisia.

Päivittäisen toiminnan lähtökohtia ovat avoimuus ja toiminnan läpinäkyvyys, joiden avulla rakennamme yhteiskunnallista luottamusta. Vastuullisuus on jokaisen poliisissa työskentelevän asia.

3. Oikeudenmukainen ja palveleva poliisi

Poliisin tehtävä on varmistaa ihmisten ja ympäristön turvallisuus kaikissa tilanteissa ja kaikkina aikoina.

Eettisyys kulkee mukana jo koulutuksesta alkaen

Toimintamme perustuu lainsäädännön sekä muiden normien lisäksi [poliisin strategiaan](#) ja [arvoihin](#). Poliisilla on [eettinen koodisto](#), joka ohjaa toimintaamme ja vahvistaa hyvän hallinnon toteutumista. Lisäksi Poliisiammattikorkeakoulussa on laadittu yhdessä opiskelijoiden ja henkilöstön kanssa [Polamk-yhteisön etiketti \(pdf\)](#).

Poliisi (AMK) -tutkinnon suorittaneet antavat [poliisin eettisen valan](#). Vala ei ole juridisesti sitova, mutta sen antamisella korostetaan poliisina toimimisen vastuullisuutta. Eettisen valan antavat poliisit lupaavat muun muassa kunnioittaa jokaisen ihmisarvoa ja oikeuksia sekä käyttäytyä rehdisti ja auttavaisesti.

Poliisilla on vuodesta 2019 ollut käytössä sisäinen ilmoituskanava, eettinen kanava. Sen kautta työntekijä voi ilmoittaa anonyymisti kaikesta poliisissa havaitsemas-

taan säännösten vastaisesta tai epäeettisestä toiminnasta. Kanava on osa sisäistä laillisuusvalvontaamme, joka osaltaan edistää arjen toimintamme laillisuutta, hyvää hallintotapaa ja yhteisiä arvoja. Eettisen kanavan tarkoitus on myös lisätä poliisitoiminnan läpinäkyvyyttä ja vahvistaa luottamusta poliisiin.

Ilmoituksia tulee vuosittain noin 150. Jos ilmoitus antaa aiheita epäillä virheellistä menettelyä, asia käsitellään viranomaisaloitteisessa laillisuusvalvontamenettelyssä. Tällaisia tapauksia on ollut kuluneen kolmen vuoden aikana vain muutamia.

Luottamus ansaitaan jokaisessa kohtaamisessa

Yksi toimintamme onnistumisen kulmakivistä on kansalaisten osoittama korkea luottamus poliisiin. Vuoden 2020 [poliisibarometriin](#) vastanneista 91 prosenttia luottaa poliisiin melko tai erittäin paljon. Luottamus on vähentynyt jonkin verran vuoden 2018 mittauksesta,

jolloin 95 prosenttia vastanneista luotti poliisiin melko tai erittäin paljon. Myös poliisitoiminnan vaikuttavuus on barometriin vastanneiden mielestä heikentynyt. Vastaajat arvioivat esimerkiksi sitä, kuinka hyvin poliisi oli onnistunut estämään väkivaltarikoksia ennalta, ja kuinka hyvin poliisi oli onnistunut asuntomurtojen selvittämisessä.

Vastaajat kokivat, että poliisi on oikeudenmukainen ja kohtelee heitä hyvin. Tulosten perusteella poliisi on onnistunut tärkeimmässä tehtävissään hyvin ja poliisityötä arvostetaan.

Rakennamme luottamusta joka päivä ja yhä uudestaan arkipäivän kohtaamisissa, joten sen jatkuva vahvistaminen on tulevaisuudessakin tärkeää. Luottamuksen vahvistaminen tapahtuu oikealla ja eettisesti kestäväällä toiminnalla, johon annetaan pohja ja eväät jo koulutuksen aikana.

Hanke kehittää kykyä kohdata erilaisia asiakkaita

Poliisiammattikorkeakoululla on ollut merkittävä rooli EU:n Horisontti 2020 -rahoitteisessa [BuilDERS-hankkeessa](#), jolla tuetaan eurooppalaisten yhteisöjen kriisinkestävyttä ja varautumista. Erityistavoitteena on vahvistaa haavoittuvassa asemassa olevien yksilöiden ja ryhmien resilienssiä.

Hanke on tuottanut poliisin perus- ja täydennyskoulutukseen kansainvälisestikin ainutlaatuista sisältöä, jolla lisätään ymmärrystä viestintää ja vuorovaikutusta vaikeuttavista tekijöistä. Poliisin asiakkaalla voi esimerkiksi olla kognitiivisen toimintakyvyn haasteita, jotka vaikeuttavat vuorovaikutusta.

Miten puhuttaa asiakasta, jolla on muistisairaus, kehitysvamma tai neuropsykiatrisia piirteitä? Miten kohdata asiakas, jolla on mielenterveysongelmia? Millainen viestintä on kaikille meille saavutettavaa? Olemme tuottaneet esimerkiksi näitä teemoja käsitteleviä koulutussisältöjä yhdessä järjestöjen ja kokemusasiantuntijoiden kanssa.

Tutkija **Pirjo Jukarainen**
Polamk

Ankkuritoiminta kokoaa nuoren tueksi moniammatillisen tiimin

Ankkuritoiminta on moniammatillista yhteistyötä, jolla tuetaan lasten ja nuorten hyvinvointia ja estetään ennalta rikollisuutta.

Teemme työtä tiimeissä, joihin kuuluu asiantuntijoita poliisiin lisäksi esimerkiksi sosiaalitoimesta sekä terveys- ja nuorisotoimesta. Poliisissa ankkuritiimejä on jokaisella poliisilaitoksella.

Ankkuritiimi voi tulla avuksi esimerkiksi tilanteissa, joissa nuori alkaa käyttää huumeita tai on kokenut vaikkapa lähisuhdeväkivaltaa. Tiimi tapaa nuoren ja hänen perheensä mahdollisimman varhaisessa vaiheessa.

Kuva: Mika Pakarinen

MARAK-menetelmä auttaa lähisuhdeväkivallan uhria

Moniammatillinen riskinarviointikokous (MARAK) on menetelmä, joka auttaa lähisuhdeväkivaltaa kokeneita ja sen uhan alla olevia henkilöitä.

MARAK kokoaa yhteen auttamistyötä tekevät viranomaiset ja järjestöt. Menetelmässä tehdään systemaattinen arvio väkivallan riskistä ja moniammatillinen suunnitelma sen estämiseksi, jolloin uhri saa tukea koordinoitusti.

Vuonna 2021 kehitimme poliisin MARAK-hankkeessa käytännön työkaluja lähisuhdeväkivaltaan ja naisiin kohdistuvaan väkivaltaan puuttumiseksi. Tavoitteena on ollut myös kehittää omaa osaamista ja tehostaa moniammatillista yhteistyötä.

Lähisuhdeväkivallan kokonaisuuden kannalta on tärkeää torjua uusintarikollisuutta ja ohjata myös väkivaltaan syyllistyneitä avunpiiriin. Muita väkivallan kokijoita ja näkijöitä, etenkin lapsia, ei saa unohtaa.

Kuva: Mika Pakarinen

Yhteistyöllä tehokkaammin apua uhreille

Olen työskennellyt pitkään Ankkuri- ja MARAK-toiminnassa ja huomannut, miten olennaista viranomaisyhteistyö ja moniammatillisuus on. Tietojen vaihto ja yhteinen tilannekuva on edellytys sille, että toimet ovat riittäviä haavoittuvassa asemassa olevan uhrin kannalta.

Suomessa meillä on edelleen tekemistä esimerkiksi tehokkaassa puuttumisessa lähisuhdeväkivaltaan. Emme välttämättä ymmärrä ja tunnista ilmiötä emmekä uhrin nujerrettua asemaa. Auttamisketjussa edetään pitkälti uhrin tahdon mukaisesti, ja usein uhri ajattelee ansaitsevansa saamansa kohtelun. Kun lähisuhdeväkivallassa ei ole osallisena lapsia, viranomaiset edelleen ajattelevat, että aikuiset valitsevat itse elämäntilanteensa. Muun muassa Englannissa viranomaiset puuttuvat lähisuhdeväkivaltaan uhrin tahdosta riippumatta.

Viime vuonna laitton uhkaus muuttui yleisen syytteen alaiseksi, jota voidaan viedä rikosprosessissa eteenpäin uhrin tahdosta riippumatta. Näin suojellaan esimerkiksi lastensuojelun työntekijää, jonka ei enää tarvitse vaatia uhkajalle rangaistusta, vaan työnantaja voi tehdä sen hänen puolestaan. Samalla tavalla tulisi olla lähisuhdeväkivallassa, jos halutaan ihmiset pois periytyvästä väkivallan kierteestä.

*Rikosylikomisario **Päivi Suokas**
Hämeen poliisin rikostorjuntasektorin johtaja*

4. Osaava poliisi

Poliisin toimintaympäristö ja -menetelmät muuttuvat jatkuvasti ja jatkuva uuden oppiminen on edellytys työstä suoriutumiselle. Jokaisen työpanoksella on merkitystä työyhteisössä.

Kaikki uudet poliisit valmistuvat Polamkista Tampereelta. Uusia poliiseja valmistuu tällä hetkellä vuosittain yli 300. Vastaamme myös poliisin jatko- ja täydennyskoulutuksesta. Lisäksi tarjoamme opintoja esimerkiksi sidosryhmille ja yksityiselle turva-alalle.

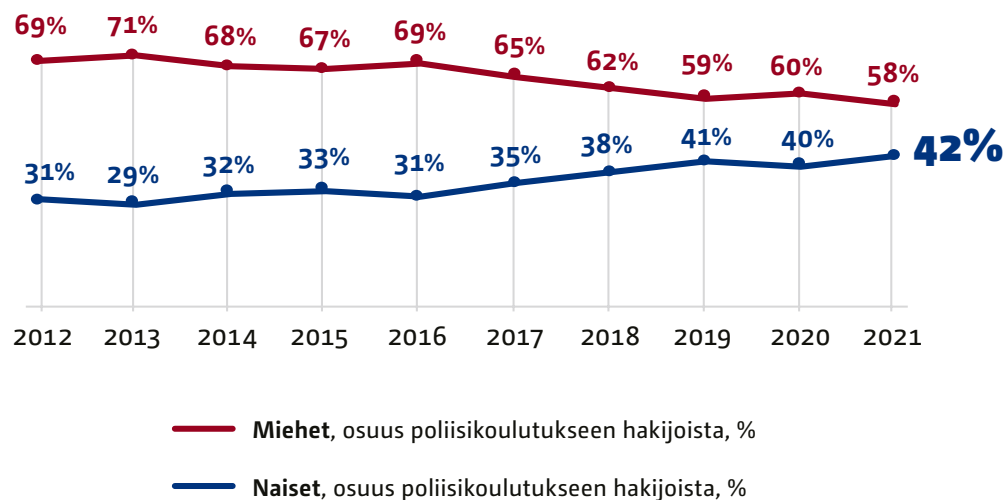
Teemme soveltavaa tutkimus- ja kehitystyötä, joka palvelee poliisitoiminnan ja sisäisen turvallisuuden suunnittelua ja kehittämistä. Tuottamaamme tietoa hyödynnetään myös poliisikoulutuksessa.

Kestävän kehityksen toimintamallimme on kirjattu poliisin opetussuunnitelmiin. Lähiopetuksen ohella kaikissa koulutuksissamme opiskellaan myös verkossa.

Kuva: Sami Hättönen

NAISTEN OSUUS POLIISIKOULUTUKSEEN HAKIJOISTA ON KASVANUT

Naisten osuus hakijoista on kymmenessä vuodessa noussut 31 prosentista 42 prosenttiin. Vuonna 2021 poliisikoulutuksen aloittajista 40 prosenttia oli naisia.¹

¹ Lähde: Opintohallintajärjestelmä. Katso myös [taulukko 5](#).

Työelämätaitoja kestävä kehityksen edistämiseksi

Työelämätaitojen eli yleisten kompetenssien vahvistaminen on olennainen osa asiantuntijuuden kehittymistä. Kestävä kehitys, digitalisaatio ja monikulttuurisuuteen liittyvät taidot korostuvat myös muuttuvassa poliisityön toimintaympäristössä.

Polamkissa kaikkia tutkintokoulutuksia koskevat työelämätaidot ovat oppimaan oppiminen, eettinen osaaminen, työyhteisö- ja vuorovaikutusosaaminen, kestävä kehitys, kansainvälisyysosaaminen ja kehittämisosaaminen.

Opetussuunnitelmissa kuvataan poliisialan osaamisen ja opiskelijan ammatillisen kasvun kokonaisuus: niihin on kirjattu myös kestävä kehityksen osaaminen ja tavoitteet joko omina tavoitteinaan tai osana oppimissisältöjä, -ympäristöjä ja pedagogisia ratkaisuja.

Olemme allekirjoittaneet kestävyys- ja vastuullisuuslupauksen yhdessä muiden ammattikorkeakoulujen kanssa. Lupaamme, että kestävä kehitys ja vastuullisuus läpileikkaavat kaikkea tutkintokoulutustamme. Tutkintoon johtava koulutus tuottaa osaajia, joilla on oman alan osaamisen lisäksi vähintään perustiedot kestävästä kehityksestä ja vastuullisuudesta, ja he osaavat edistää kestävä kehitystä työelämässä ja yhteiskunnassa.

*Koulutuspäällikkö **Lotta Parjanen** ja
koulutussuunnittelija **Merja Laitinen**, Polamk*

Verkko-opiskelu tuo joustavuutta ja kestävyyttä

Yksi Polamkin kestävä kehityksen toimenpidesitoumuksen tavoitteista on lisätä verkko-opiskelun määrää. Verkko-opiskelu tuo koulutukseen muun muassa joustavuutta ja pienentää näkyvästi hiilijalanjälkeä.

Olemme lisänneet poliisin tutkinto- ja täydennyskoulutuksessa verkko-opiskelun määrää usean vuoden ajan. Verkko-opiskelun määrälle asetimme ensimmäistä kertaa tavoitteen vuonna 2019. Viime vuonna AMK-tutkinnon verkko-opiskelun osuus oli jo yli 17 prosenttia.

Olemme sitoutuneet kehittämään myös verkko-opiskelun laatua ja vahvistamaan henkilöstömme osaamista. Hyödynnämme muun muassa [ammattikorkeakoulujen yhteisiä verkkokoulutuksen laatukriteereitä \(eAMK\)](#).

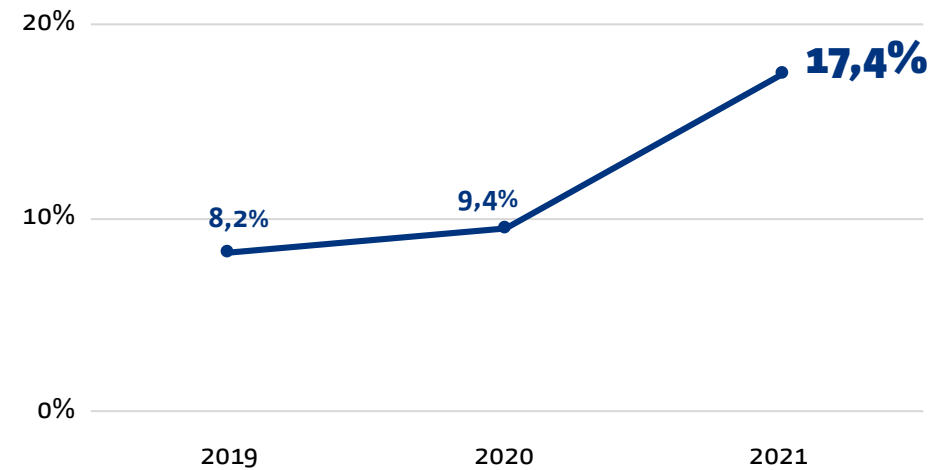
Toteutamme joka toinen vuosi opiskelijabarometrin, joka antaa tutkinto-opiskelijoillemme mahdollisuuden vaikuttaa opiskelijan hyvinvointia tukevien palveluiden ja oppimisympäristön kehittämiseen. Tulosten perusteella määrittelemme kehitettävät asiat yhdessä opiskelijakunnan kanssa.

Viimeisimmän, vuoden 2021 barometrin tulosten mukaan on tärkeää edelleen jatkaa panostamista verkko-opetuksen laatuun ja oppimisympäristöjen kehittämiseen. Verkko-opetuksen laatu nousi esille myös kyselyssä, jolla kartoitimme koronapandemian vaikutuksia opiskeluun.

Käynnistimme kehittämis ehdotusten pohjalta koulutuksia, jotka vahvistavat opettajien ja opiskelijoiden digiosaamista. Verkko-opiskelun kehittäminen huomioidaan myös uudistuvissa poliisikoulutuksen opetussuunnitelmissa.

*Koulutussuunnittelija **Kirsi Viitanen**, Polamk*

TAVOITTELEMME POLIISIKOULUTUKSESSA 20 % OSUUTTA VERKKO-OPISKELUSSA

Verkko-opiskelun osuus on noussut kolmessa vuodessa noin 17 prosenttiin.²

² Lähde: Polamkin opintohallintajärjestelmä. Katso myös [taulukko 1](#).

Poliisikoulutuksessa on vahvuuksia ja kehittämiskohteita

Arvioimme poliisikoulutusta monella erilaisella menetelmällä, joista löytyy lisää tietoa [Polamkin toimintakäsikirjasta](#).

Vastuullisuuden näkökulmasta vahvuuksiamme ovat³:

- **Opetamme oikeita asioita.**
Valmistumassa olevista opiskelijoista 92 prosenttia pitää oppimaansa hyödyllisenä tulevaisuutensa kannalta.
- **Yhteisöllisyys on vahvaa.**
Opiskelijoista 90 prosenttia arvioi opiskelutovereiden auttavan ja tukevan tarvittaessa.
- **Opetuksemme osallistaa.**
Opiskelijoista 87 prosenttia kokee, että kannustamme oppimistilanteissa aktiiviseen osallistumiseen.

Kehittämiskohteitamme ovat esimerkiksi³:

- **Opiskelijoiden yksilöllisiin oppimistapoihin on kiinnitettävä huomiota.**
Opiskelijoista 48 prosenttia arvioi, että otamme opetusmenetelmissä huomioon yksilölliset opiskelutavat.
- **Poliisikoulutuksen sisältöjä on kytkettävä nykyistä paremmin yhteen.**
Valmistuvista 35 prosenttia kokee, että opinnoissa on tällä hetkellä päällekkäisyyksiä ja toistoa.
- **Opiskelijoille on annettava muutakin palautetta kuin arvosana.**
Opiskelijoista 49 prosenttia kokee, että arvioimme oppimisprosessia aktiivisesti.

³ Lähde: Ammattikorkeakoulujen valmistumisvaiheen opiskelijapalautekysely (AVOP) 2021. Katso myös [taulukot 2 ja 3](#).

Kuva: Jenna Lehtonen

5. Kaikkien poliisi

Kohtelemme sekä asiakkaita että kollegoita samanarvoisesti riippumatta heidän henkilökohtaisista ominaisuuksistaan tai taustastaan. Emme hyväksy työyhteisössämme syrjintää tai häirintää millään perusteella ja puutumme viipymättä mahdollisiin tapauksiin.

Poliisilla on valtakunnallinen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma, joka vahvistettiin keväällä 2021. Se määrittelee ne tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden kokonaisuudet, joita erityisesti kehitämme.

Työ- tai korkeakoulu-yhteisössämme ei suvaita minkäänlaista syrjintää tai häirintää. Vastamme jokainen omalta osaltamme siitä, ettemme itse toimi tai yllytä muita toimimaan syrjivästi tai halventavasti.

Kohtelemme jokaista henkilöä, niin asiakkaita kuin kollegoitamme, samanarvoisesti riippumatta heidän

henkilökohtaisista ominaisuuksistaan tai taustastaan. Emme suhtaudu kehenkään alentavasti, halveksivasti tai ennakkoluuloisesti.

Kannustamme kaikkiin väestöryhmiin kuuluvia henkilöitä hakeutumaan töihin poliisihallintoon ja tuemme kaikkia tasavertaisesti urakehityksessä.

Suurin osa poliisiopiskelijoista kokee saaneensa opettajilta tasapuolista ja oikeudenmukaista kohtelua⁴.

Monimuotoisuutta poliisiin

Kansalaisten ja poliisin välinen luottamus on olennainen osa turvallista oikeusvaltiota ja edellytys poliisin toiminnalle. Poliisin on myös pystyttävä palvelemaan erilaisia, eri taustoista tulevia ihmisiä yhdenvertaisesti – poliisi on kaikkia varten.

Poliisin henkilöstön halutaan kuvastavan koko suomalaista yhteiskuntaa. Asian eteen on poliisissa tehty jo pitkään työtä, ja vuonna 2021 laadimme toimenpidesuunnitelman edistämään poliisiorganisaation monimuotoisuutta ja tiivistämään yhteistyötä poliisin ja eri vähemmistöryhmien välillä. Ratkaisuja haetaan muun muassa monimuotoisen rekrytoinnin rakenteellisiin esteisiin.

Olemme järjestäneet esimerkiksi erilaisia keskustelutilaisuuksia ja työpajoja ja suunnitelleet yhdessä Uudenmaan ELY-keskuksen ja TE-toimiston kanssa vieraskielisille suunnatun valmentavan koulutuksen poliisiopinnoista kiinnostuneille.

*Komisario **Johanna Guessous**
Poliisihallitus*

⁴ Lähde: Ammattikorkeakoulujen valmistumisvaiheen opiskelijapalautekysely (AVOP) 2021. Katso myös [taulukko 6](#).

Viharikosselvitys tuottaa tietoa ennakkoluuloista rikosten takana

Vuosittaisissa viharikosselvityksissä tilastoimme ja kuvailemme poliisin tietoon tulleita epäiltyjä viharikoksia. Aineistona ovat poliisin valtakunnalliset rikosilmoitustiedot. Mikä tahansa rikos voi olla viharikos: ratkaisevaa on teon motiivi.

Viharikokset ovat erityinen rikollisuuden muoto, jota ei saada esille tilastoista ilman erillistä analyysia. Tietoa tarvitaan rikoksiin puuttumiseksi, ja sitä käytetään myös poliisin työn ja koulutuksen kehittämiseen sekä vaikuttavuuden arviointiin.

Viharikokset vaikuttavat yksilöiden, yhteisöjen sekä koko yhteiskunnan turvallisuuteen, ja siksi niitä pidetään korostetun vahingollisina. Myös kansainväliset sopimukset velvoittavat viharikosten seurantaan.

Epäiltyjen viharikosten määrää on seurattu nykyisessä laajuudessaan Polamkissa vuodesta 2008 lähtien.

*Tutkija **Jenita Rauta**
Polamk*

Kuva: Mika Pakarinen

6. Vastuullista kuluttamista ja ilmastotekoja

Poliisin hiilijalanjälki on pysynyt vuoden 2018 tasolla, kun mukana ovat myös hankinnat. Kun hankinnat jätetään laskennasta pois, poliisin hiilijalanjälki on pienentynyt noin 16 prosenttia vuosina 2018–2021.

Poliisi on sitoutunut sisäministeriön hallinnonalan tavoitteeseen pienentää hallinnonalan hiilijalanjälkeä 75 prosenttia vuoteen 2035 mennessä. Tähän pyrimme välitavoitteen kautta, joka on 50 prosentin pienennys hiilijalanjälkeen vuoteen 2027 mennessä.

Olemme tunnistaneet keskeisiksi päästölähteiksemme:

1. ajoneuvot
2. energia
3. jätteet
4. virkamatkustus
5. hankinnat

Olemme laatineet poliisin hiilijalanjäljen pienentämisen tiekartan vuosille 2020–2027. Tähtäämme määrätietoisesti tiekartan mukaisiin tavoitteisiin niin, että poliisin ydintoiminta ei vaarannu.

Sisäministeriölle raportoimme vuosittain ministeriön käyttämällä laskentamallilla. Laskelmassa huomioidaan suorat päästöt polttoaineen kulutuksesta, päästöt energian hankinnasta, hankitun energian epäsuorat päästöt, itselle vuokratun omaisuuden päästöt, hankintojen päästöt sekä virkamatkustuksen päästöt lentojen osalta ([taulukko 7](#)). Sisäministeriön hallinnonalan laskenta noudattaa kansainvälistä [Greenhouse Gas Protocol \(GHG\)](#) -standardia. Poliisin merkittävimmät päästölähteet tämän laskentamallin perusteella ovat kiinteistöjen energia, ajoneuvojen polttoaineet sekä hankinnat.

Hankintojen osalta vuosien 2018–2021 laskentatapa perustuu hankintoihin käytettyihin euroihin ja keskimääräisiin päästökertoimiin. Laskentatapa tuottaa suuntaa-antavia tuloksia, mutta tuloksissa eivät näy yksittäiset valinnat, esimerkiksi vastuullisten tuote- ja palveluvaihtoehtojen hankinnat. Kalliimpi tuote ja palvelu kasvattaa laskennallista päästöä, vaikka todellinen vaikutus olisi päästöä vähentävä.

Laskentamallin puutteiden ja rajoitteiden vuoksi olemme poliisissa käynnistäneet vuonna 2021 hankintojen päästöjen mittaamiseksi selvityksen, jossa kehitämme uusia, tarkempia laskentatapoja poliisin hankkimille tavaroille ja palveluille. Teemme selvitystyötä yhdessä sopimuskumppaniemme sekä keskeisten sidosryhmiemme kanssa sekä Suomessa että kansainvälisesti.

Merkittävä osa poliisin palveluista tuotetaan maalla ja vedessä kulkevien ajoneuvojen avulla. Niiden polttoainepäästöt kattavat noin 12 prosenttia laskennassa mukana olevien lähteiden kokonaispäästöistä. Olemme ryhtyneet vähentämään päästöjä sähköistämällä ajoneuvokantaa ja kokeilemalla uusiutuvaa dieselpolttoainetta. Poliisin suorat päästöt polttoaineiden kulutuksesta ovat pienentyneet noin 3 prosenttia vuosina 2018–2021. Polttoaineiden hiilijalanjäljen pienentämiseen poliisissa vaikuttavat oleellisesti perinteisten fossiilisten polttoaineiden korvaavien käyttövoimien (esimerkiksi sähkö ja uusiutuvat polttoaineet) saatavuus ja soveltuvuus poliisitoimintaan sekä käyttövoimien hinta.

Poliisin toimitilojen ja muiden kiinteistöjen energian hiilijalanjälki muodostaa noin 5 prosenttia poliisin kokonaishiilijalanjäljestä. Suurin osa poliisin toimitiloista hyödyntää sähköenergian osalta Hansel Oy:n yhteishankintasopimusta Senaatti-kiinteistöjen kautta. [Hansel Oy:n yhteishankintasopimuksen kautta hankittu sähkö](#) tuotetaan 100 prosenttisesti uusiutuvilla tuotantomuodoilla.

Sisäministeriön laskennassa huomioidaan virkamatkustuksessa vain lentomatkustuksen aiheuttamat päästöt. Koronapandemia vähensi virkamatkustamista merkittävästi sekä lisäsi etätyötä ja osallistumisia tapahtumiin videon välityksellä. Vuonna 2021 lentomatkustuksen päästöt poliisissa olivat noin 75 prosenttia pienemmät kuin vuonna 2018.

Vuonna 2021 poliisille tuli ensimmäinen täyssähköinen pakettiautorunkoinen partioauto eli poliisimajja. Lisäksi yleiskäyttöautoista jo merkittävä osa on täyssähkö- ja hybridimalleja.

Kuva: Jenna Lehtonen

7. Raportin laadintatapa

Laadimme poliisin ensimmäisen vastuullisuusraportin Poliisihallituksen, Poliisiammattikorkeakoulun ja Hämeen poliisilaitoksen yhteistyönä. Raportin taustatietojen tuottamiseen osallistuivat kaikki poliisin yksiköt.

Laadimme poliisin valtakunnallisen vastuullisuusraportin jatkossa vuosittain.

[Hämeen poliisilaitos laati vuodelle 2021 oman vastuullisuusraporttinsa](#), jonka pohjalta vastuullisuusraportointia laajennettaneen myös muihin poliisin yksiköihin.

Määrittelimme keväällä 2021 Poliisin kestävän kehityksen tavoitteet Valtiokonttorin Vastuullisuusraportointi valtionhallinnossa -ohjeen mukaisesti. Tavoitteiden määrittelyyn osallistuivat Poliisihallitus, Poliisiammattikorkeakoulu ja Hämeen poliisilaitos.

Vastuullisuuden tavoitteiden, toimenpiteiden ja mittareiden kehittäminen on poliisissa jatkuvaa toimintaa.

Vastuullisuusraportti on yksi työkalu toiminnan kehittämisessä. Se auttaa jalostamaan tavoitteita, toimenpiteitä ja mittareita.

Vastuullisuustoimintaamme ohjaavat lisäksi [kansallinen kestävä kehityksen strategia](#) sekä [sisäministeriön ja poliisin kestävä kehityksen sitoumukset](#).

Kuva: Jenna Lehtonen

Liitetaulukot

Taulukko 1. Poliisi (AMK) -koulutuksen tilastoja⁵

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Hakijat aloituspaikkaa kohti	13	7	13	9	14	10	10	13	13	11
Opiskelijat	-	-	81	315	605	855	966	1025	1066	1068
Valmistuneet	-	-	-	-	-	239	237	320	356	366
Verkko-opiskelun osuus, %	-	-	-	-	-	-	-	8,2	9,4	17,4

[Takaisin tekstiin](#)

⁵ Lähde: Polamkin opintohallintajärjestelmä

Liitetaulukot

Taulukko 2. Poliisi (AMK) -koulutuksen vahvuuksia 2021⁶

	Eri mieltä (1–3)	Siltä väliltä (4)	Samaa mieltä (5–7)	Yhteensä
Pidän oppimaani tulevaisuuteni kannalta hyödyllisenä, %	4	4	92	100
Opiskelijat tukivat toisiaan ja yrittivät auttaa, kun siihen oli tarvetta, %	5	5	90	100
Opiskelijoita kannustettiin aktiiviseen osallistumiseen oppimistilanteissa, %	4	9	87	100

⁶ Lähde: Ammattikorkeakoulujen valmistumisvaiheen opiskelijapalautekysely (AVOP) 2021

Taulukko 3. Poliisi (AMK) -koulutuksen kehittämiskohteita 2021⁷

	Eri mieltä (1–3)	Siltä väliltä (4)	Samaa mieltä (5–7)	Yhteensä
Opinnoissani ei juuri ollut turhia opintojaksoja, päällekkäisyyksiä tai toistoa, %	35	24	41	100
Opetusmenetelmät ja työskentelytavat huomioivat opiskelijoiden yksilölliset oppimistavat, %	23	29	48	100
Oppimistulosteni lisäksi myös oppimisprosessiani arvioitiin aktiivisesti, %	25	26	49	100

⁷ Lähde: Ammattikorkeakoulujen valmistumisvaiheen opiskelijapalautekysely (AVOP) 2021

[Takaisin tekstiin](#)

Liitetaulukot

Taulukko 4. Poliisin henkilöstön sukupuolijakauma ja keski-ikä 2012–2021⁸

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Koko henkilöstö, naiset, %	28	29	29	29	29	29	30	30	31	31
Koko henkilöstö, miehet, %	72	71	71	71	71	71	70	70	69	69
Poliisit, naiset, %	14	15	16	16	16	17	18	18	19	20
Poliisit, miehet, %	86	85	84	84	84	83	82	82	81	80
Päälliköt ja päällystö, naiset, %	8	8	9	9	10	11	12	13	14	15
Päälliköt ja päällystö, miehet, %	92	92	91	91	90	89	88	87	86	85
Keski-ikä	42	43	43	43	43	44	44	44	43	44

[Takaisin tekstiin](#)

⁸ Lähde: Poliisin tulostietopalvelujärjestelmä PolStat

Liitetaulukot

Taulukko 5. Poliisi (AMK) -koulutuksen hakijoiden ja aloittaneiden sukupuolijakauma 2012–2021⁹

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Hakijat, naiset, %	31	29	32	33	31	35	38	41	40	42
Hakijat, miehet, %	69	71	68	67	69	65	62	59	60	58
Aloittaneet, naiset, %	29	21	32	28	31	29	36	37	37	40
Aloittaneet, miehet, %	71	79	68	72	69	71	64	63	63	60

[Takaisin tekstiin](#)

⁹ Lähde: Polamkin opintohallintajärjestelmä

Liitetaulukot

Taulukko 6. Poliisi (AMK) -opiskelijoiden arvio: ”Opettajat huomioivat opiskelijat tasapuolisesti ja oikeudenmukaisesti.”¹⁰

	Eri mieltä (1-3)	Siltä väliltä (4)	Samaa mieltä (5-7)	Keskiarvo
Naiset, %	14	14	73	5,3
Miehet, %	5	9	86	5,7
Kaikki, %	8	6	81	5,5

[Takaisin tekstiin](#)

¹⁰ Lähde: Ammattikorkeakoulujen valmistumisvaiheen opiskelijapalautekysely (AVOP) 2021

Liitetaulukot

Taulukko 7. Poliisin hiilijalanjäljen kehitys (tCO₂e)¹¹

	2018	2019	2020	2021
Polttoaineen kulutus	7379	7901	6250	7135
Energian hankinta	3694	3083	3331	2820
Energian epäsuorat päästöt	2465	2620	2227	2573
Itselle vuokrattu omaisuus	9661	9778	10262	8008
Hankinnat	32393	37027	35030	36427
Virkamatkustus	2370	1631	418	587
Yhteensä	57962	62040	57518	57550

[Takaisin tekstiin](#)

¹¹ Lähde: Sisäasiainhallinnon hiilijalanjälkilaskenta